

De rijkscoördinatie­regeling *Informatie voor burgers*

Energieprojecten van nationaal belang

Sommige ruimtelijke projecten zijn niet alleen groot van omvang maar ook heel belangrijk: ze zijn van nationaal belang. Dit geldt bijvoorbeeld voor de aanleg van een gasleiding of de bouw van een elektriciteitscentrale omdat die nodig zijn om ervoor te zorgen dat wij allemaal steeds voldoende gas en elektriciteit geleverd kunnen krijgen. Om dit soort projecten mogelijk te maken, moeten besluiten worden genomen voor het ruimtegebruik en moeten vergunningen worden verleend. Hiervoor wordt een speciale procedure toegepast: de rijkscoördinatie­regeling. Deze regeling is bedoeld om voor grote energieprojecten sneller besluiten te kunnen nemen, zonder dat dit ten koste gaat van de zorgvuldigheid van de besluitvorming en van de mogelijkheden voor burgers om hierover hun mening te kunnen geven.

De rijkscoördinatie­regeling bestaat uit twee onderdelen, 'modules' genoemd. Dit zijn een projectmodule en een uitvoeringsmodule. Hieronder wordt uitgelegd wat dat precies betekent.

De projectmodule

Voor de meeste projecten is een ruimtelijk besluit nodig: het project moet 'planologisch mogelijk worden gemaakt'. Dat wil zeggen dat het bestemmingsplan moet worden aangepast. Als de rijkscoördinatie­regeling wordt toegepast, dan gebeurt de planologische inpassing niet met een bestemmingsplan, maar – in de regel – met een inpassingsplan (ook wel 'rijksinpassingsplan' genoemd). Dit is in feite een bestemmingsplan dat door de rijksoverheid wordt vastgesteld in plaats van door de gemeenteraad. Een inpassingsplan voor een energieproject wordt vastgesteld door de ministers van Economische Zaken (EZ) en van Infrastructuur en Milieu (IenM). Het inpassingsplan wordt direct onderdeel van het bestemmingsplan.

Ter voorbereiding van het inpassingsplan wordt vaak een milieueffectrapport gemaakt (MER). Hierin wordt beschreven wat de effecten zijn van het project op het milieu.

Net als bij wijziging of vaststelling van een bestemmingsplan, is er de mogelijkheid van inspraak. Meer daarover leest u aan het slot van deze factsheet.

Wat staat er in een inpassingsplan?

Een inpassingsplan bestaat uit een aantal onderdelen. Zo bevat het onder andere:

- Een kaart waarop de exacte ligging van het project is aangegeven.
- Regels en (kwaliteits)eisen voor het project.
- Een toelichting over hoe het plan wordt uitgevoerd, wat de gevolgen van het project zijn voor bijvoorbeeld de leefomgeving, water, milieu en natuurbeheer, economische en sociale ontwikkeling en behoud van archeologische waarden.

Tussen het moment dat bekend wordt dat er een inpassingsplan zal komen en het moment dat het gereed is, kan enige tijd zitten. Om te voorkomen dat in de tussentijd ontwikkelingen plaatsvinden in het gebied die niet samengaan met het project dat wordt voorbereid, kunnen de ministers een voorbereidingsbesluit nemen. Dit heeft tot gevolg dat er in dat gebied beperkingen gelden voor het afgeven van omgevingsvergunningen voor bouwwerken en aanlegwerkzaamheden.

Ook kan in een voorbereidingsbesluit een nieuw vergunningstelsel worden opgenomen: om te voorkomen dat het gebied minder geschikt wordt voor het project kunnen sommige nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen op dat moment alleen nog maar plaatsvinden nadat hiervoor een omgevingsvergunning is verleend. Die vergunning wordt alleen verleend als de voorgenomen activiteit de grond niet minder geschikt maakt voor de verwezenlijking van het geplande energieproject.

Uitvoeringsmodule

Het tweede onderdeel van de rijkscoördinatieregeling noemen we de uitvoeringsmodule. Deze houdt kort gezegd in alle (overige) voor een project benodigde besluiten gezamenlijk worden voorbereid, en gecoördineerd door de minister van EZ. Voor een energie-infrastructuurproject zijn vaak veel besluiten (vergunningen en ontheffingen) nodig. Denk aan een omgevingsvergunning (vroeger bouwvergunning, milieuvergunning, kapvergunning, e.a.) of een ontheffing van de Flora- en faunawet. Voor al die besluiten zijn verschillende overheden verantwoordelijk, zoals de gemeente of de provincie. In de uitvoeringsmodule blijven al die overheden verantwoordelijk voor de inhoud van hun eigen besluit, maar de minister van EZ bepaalt binnen welke termijnen alle (ontwerp-) besluiten genomen moeten worden en zorgt dat alle besluiten goed op elkaar afgestemd zijn. Ook zorgt het rijk ervoor dat alle besluiten ter inzage worden gelegd en is het rijk ook het aanspreekpunt voor alle zienswijzen.

De voorbereiding van deze besluiten gaat op dezelfde manier als bij het inpassingsplan: eerst wordt van alle besluiten een ontwerp gemaakt, waarop inspraak mogelijk is. In de regel wordt het inpassingsplan tegelijkertijd met de andere besluiten voorbereid.

Inspraak en beroep

Als de rijkscoördinatieregeling wordt toegepast, worden alle voor het project benodigde besluiten meestal in één keer in ontwerp ter inzage gelegd. Iedereen kan dan zienswijzen geven over al die ontwerp-besluiten. Soms is er al eerder inspraak mogelijk, bijvoorbeeld op de concept-NRD waarin wordt aangegeven wat voor het milieueffectrapport zal worden onderzocht.

Na de inspraakprocedure worden de definitieve besluiten vastgesteld. Tegen die besluiten kan dan beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Geen beroep tegen het besluit kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze over het ontwerp van dit besluit naar voren heeft gebracht.

Om omwonenden en andere belangstellenden te informeren, organiseert EZ, samen met de initiatiefnemer, bij de meeste projecten een of meer informatieavonden in de omgeving van het geplande project.

Deze factsheet is bedoeld voor burgers en andere belangstellenden die te maken krijgen met een energieproject waarbij de rijkscoördinatieregeling wordt toegepast. In de factsheet is geprobeerd een korte uitleg te geven van de kern van de procedure. Meer informatie vindt u op de website van Bureau Energieprojecten: www.bureau-energieprojecten.nl.